

USMERNENIE

k jednotnému postupu škôl a školských zariadení vo vzťahu k spolupráci škôl s tretími stranami a poplatkom.

číslo: 2026/21498A3710
september 2026

Účel a predmet usmernenia

Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo školstva“) vydáva toto usmernenie na zabezpečenie jednotného postupu škôl pri:

1. spolupráci materských škôl, základných škôl, stredných škôl a školských zariadení (ďalej len „škola“) s treťou stranou pri realizácii výchovy a vzdelávania podľa denného poriadku alebo rozvrhu hodín,
2. úhrade za školské aktivity.

Právny základ

Podľa čl. 42 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky: „*Občania majú právo na bezplatné vzdelanie v základných školách a stredných školách podľa schopností občana a možností spoločnosti.*“

Podľa § 3 písm. a), c) a d) zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 245/2008 Z. z.“) je výchova a vzdelávanie založené na princípoch:

- bezplatnosti vzdelania v štátnej materskej škole počas povinného predprimárneho vzdelávania a bezplatnosti vzdelania v štátnej základnej škole a štátnej strednej škole,
- rovnoprávnosti prístupu k výchove a vzdelávaniu so zohľadnením výchovno-vzdelávacích potrieb jednotlivca a jeho spoluzodpovednosti za svoje vzdelávanie.

1. Spolupráca školy s treťou stranou pri realizácii výchovy a vzdelávania podľa denného poriadku alebo rozvrhu hodín

Východiská a zásady

Spolupráca školy s treťou stranou sa realizuje na základe preukázateľného súhlasu riaditeľa školy.

Bezplatnosť povinnej výchovno-vzdelávacej činnosti

Všetky činnosti, ktoré škola poskytuje ako **súčasť** výchovno-vzdelávacej činnosti podľa školského vzdelávacieho programu alebo výchovného programu školského zariadenia, sú pre deti a žiakov **bezplatné** podľa čl. 42 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a § 3 písm. a) a c) zákona č. 245/2008 Z. z. Spolupráca s tretími stranami v rámci výchovno-

vzdelávacej činnosti sa **nesmie podmieňovať** akoukoľvek formou spoplatnenia; prípadné finančné náklady sa môžu zabezpečiť len **mimo** úhrad zákonných zástupcov:

- škola **nemôže podmieňovať účasť dieťaťa alebo žiaka** na povinnej výchovno-vzdelávacej činnosti akoukoľvek finančnou úhradou,
- tretia strana **nesmie vyžadovať úhradu od zákonných zástupcov** za činnosti, ktoré sa realizujú počas výchovno-vzdelávacej činnosti,
- spolupráca školy s treťou stranou **nesmie viesť k spoplatneniu** povinnej výchovno-vzdelávacej činnosti detí alebo žiakov (ani formou príspevku).

Ak škola ponúka doplnkové aktivity realizované počas výchovno-vzdelávacej činnosti, je povinná zabezpečiť ich financovanie **z rozpočtu školy, projektov alebo grantov**, nie formou poplatkov alebo príspevkov od zákonných zástupcov detí alebo žiakov.

Aktivity nad rámec školského vzdelávacieho programu alebo výchovného programu školského zariadenia je možné realizovať so súhlasom zákonného zástupcu postupom podľa § 7 ods. 11 zákona č. 245/2008 Z. z.:

- prostredníctvom vlastných zamestnancov,
- prizvaním odborníka, ktorý nie je zamestnancom školy,
- v spolupráci s treťou stranou.

Pri realizácii **aktivít nad rámec školského vzdelávacieho programu** alebo výchovného programu školského zariadenia, ktoré **sú doplnkom** výchovno-vzdelávacej činnosti a sú v súlade s cieľmi a princípmi podľa zákona č. 245/2008 Z. z. je potrebné:

- dodržať postup podľa § 7 ods. 11 zákona č. 245/2008 Z. z.,
- podporovať kritické myslenie detí a žiakov,
- rozvíjať občianske povedomie a demokratické hodnoty,
- realizovať aktivity bez nátlaku a manipulácie.

1.1 Aktivity tretej strany v školách

Aktivity vykonávané treťou stranou musia byť **v súlade s princípmi a cieľmi výchovy a vzdelávania** podľa zákona č. 245/2008 Z. z., vrátane dodržiavania politickej, ideologickej a náboženskej neutrality. Vhodnosť aktivít zabezpečovaných treťou stranou posudzuje škola; škola zodpovedá za dodržanie dohodnutých podmienok realizácie aktivít.

1.1.1. Aktivity vykonávané treťou stranou v rámci obsahu výchovy a vzdelávania podľa školského vzdelávacieho programu alebo výchovného programu školského zariadenia

Ak aktivita realizovaná treťou stranou **prispejeva k plneniu obsahu výchovy a vzdelávania** podľa školského vzdelávacieho programu alebo výchovného programu školského zariadenia alebo **ak ide o aktivitu zapísanú v Katalógu inovácií vo výchove a vzdelávaní** (podľa § 14a školského zákona), na jej realizáciu **sa nevyžaduje súhlas zákonného zástupcu a nesmie byť spoplatnená**.

1.1.2. Aktivity realizované treťou stranou nad rámec obsahu výchovy a vzdelávania podľa školského vzdelávacieho programu alebo výchovného programu školského zariadenia

Výchovu a vzdelávanie **nad rámec** školského vzdelávacieho programu alebo výchovného programu školského zariadenia alebo inovácií zapísaných podľa § 14a zákona č. 245/2008 Z. z. môže škola poskytovať iba za podmienok ustanovených v § 7 ods. 11 písm. a) a b) zákona č. 245/2008 Z. z.; t. j. po:

- schválení radou školy a pedagogickou radou a po oznámení zákonnému zástupcovi najmenej tri vyučovacie dni pred jej uskutočnením, s možnosťou vyjadriť nesúhlas s účasťou dieťaťa alebo žiaka, **alebo**
- oznámení obsahu ponúkanej aktivity zákonnému zástupcovi najmenej tri vyučovacie dni pred jej uskutočnením a ak zákonný zástupca písomne vyjadril súhlas s účasťou dieťaťa na takejto aktivite.¹⁾

1.1.3. Dlhodobá spoplatnená spolupráca realizovaná treťou stranou v rámci výchovno-vzdelávacej činnosti

Pri dlhodobom zabezpečovaní aktivít realizovaných treťou stranou škola musí mať:

- uzavretú písomnú zmluvu s treťou stranou,
- v zmluve upravený:
 - predmet a rozsah spolupráce,
 - časový rámec a spôsob realizácie aktivít,
 - finančné záväzky a spôsob ich úhrady,
 - zodpovednosti zmluvných strán a podmienky ukončenia spolupráce,
- zabezpečené financovanie **mimo úhrad zákonných zástupcov**, napr.:
 - z rozpočtu školy,
 - z rozpočtu zriaďovateľa,
 - prostredníctvom sponzorského daru, grantu, projektu alebo inej formy legálneho príjmu školy (škola je povinná evidovať finančné toky v súlade s pravidlami hospodárenia a účtovníctva).

Upozornenie: aktivity poskytované v rámci dlhodobej spolupráce školy s treťou stranou sa musia zabezpečiť pre všetky deti a žiakov bez rozdielu.

Osoba, ktorá realizuje aktivity tretej strany (na základe uzatvorenej zmluvy s treťou stranou) v škole:

- je zamestnancom tretej strany **nie zamestnancom školy (ani ako „dohodár“)**,
- **dodržiava školský poriadok a pokyny riaditeľa školy alebo inej, ním poverenej osoby,**
- **dodržiava zásady ochrany zdravia a bezpečnosti pri realizácii aktivity,**
- **nevedie vyučovanie (vyučovanie vedie učiteľ školy),**

¹ Bližšie informácie k súhlasu zákonných zástupcov s aktivitami nad rámec školského vzdelávacieho programu sú dostupné: [Súhlas rodiča s aktivitami nad rámec školského vzdelávacieho programu | Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky.](#)

- na vyučovaní **sa riadi pokynmi vyučujúceho** a koná na základe jeho pokynov a pod jeho dohľadom,
- **môže:** asistovať, demonštrovať napr.: správne používanie cudzieho jazyka, viesť jazykové vstupy pod dohľadom učiteľa, spoločne s učiteľom napr.: tvorí dialógové ukážky, prispôsobuje cudzí jazyk tak, aby bol pre deti alebo žiakov pochopiteľný,
- **nie je sama s deťmi alebo žiakmi, neprichádza do kontaktu s osobnými údajmi detí alebo žiakov a nehodnotí ich.**

Príklady spolupráce

Príklad tandemového CLIL vyučovania (dvaja učitelia – obaja zamestnanci školy)

- **Realizácia:** Tandem učiteľov – učiteľ biológie + učiteľ angličtiny; obaja sú zamestnancami školy.
- **Zaradenie v ŠkVP:** Vzdelávacia oblasť *Človek a príroda* – biológia; prierezovo *cudzí jazyk*; zapracované do tematických plánov oboch predmetov (súladi s § 6 zákona č. 245/2008 Z. z.). Výchovno-vzdelávací proces sa uskutočňuje dlhodobo.
- **Bezplatnosť:** Povinné vyučovanie, ktoré je **bezplatné** podľa čl. 42 ods. 4 ústavy a § 3 písm. c) zákona č. 245/2008 Z. z.
- **Profesijný rozvoj:** Absolvované vzdelávanie k metodike CLIL (jazyková skúška, inovačné vzdelávanie, rozširujúce štúdium).
- **Súhlas zákonného zástupcu:** Tandemové vyučovanie nevyžaduje súhlas zákonného zástupcu, pretože sa realizuje v rámci riadneho výchovno-vzdelávacieho procesu.
- **Schvaľovanie:** Nevyžaduje sa osobitné schvaľovanie riaditeľom školy, obaja učitelia sú zamestnancami školy.
- **Roly:** Obaja učitelia vedú vyučovanie podľa rozdelenia úloh v príprave na vyučovaciu hodinu, v ktorej majú spoločne naplánovanú realizáciu a cieľ vyučovacej hodiny.
- **Neutralita, BOZP:** Škola preverí súlad materiálov s princípmi a cieľmi výchovy a vzdelávania podľa školského zákona, vrátane politickej, ideologickej a náboženskej neutrality; zabezpečí dozor, priestory, techniku; prípadné úrazy eviduje podľa Metodického usmernenia č. 4/2009-R z 11. februára 2009 k zavedeniu jednotného postupu škôl, školských zariadení a vysokých škôl pri vzniku registrovaného školského úrazu a pri evidencii nebezpečných udalostí (ďalej len „usmernenie o školskom úraze“).

Príklad spolupráce s tretou stranou: „Bezpečne na internete – základná digitálna gramotnosť“

- **Partner:** tretia strana s odborným zameraním na digitálnu bezpečnosť alebo mediálnu gramotnosť; program zapísaný v Katalógu inovácií (časť *inovácie*).
- **Súčasť školského vzdelávacieho programu (ďalej len „ŠkVP“):** Vzdelávacia oblasť „Človek a spoločnosť“; prierezová téma „Mediálna výchova“; dve vyučovacie hodiny v 6. ročníku (súladi s § 6 zákona č. 245/2008 Z. z.), aktivita nie je dlhodobá.
- **Bezplatnosť:** Povinné vyučovanie, ktoré je bezplatné podľa čl. 42 ods. 4 ústavy a § 3 písm. c) zákona č. 245/2008 Z. z.; prípadné náklady školy sa zabezpečia mimo úhrad zákonných zástupcov.
- **Súhlas zákonného zástupcu:** Nevyžaduje sa, pretože je súčasťou ŠkVP a realizuje sa v rámci výchovno-vzdelávacej činnosti.

- **Roly:** Učiteľ školy vedie hodinu; externý lektor poskytuje metodickú podporu (co-teaching).
- **Schvaľovanie:** Vyžaduje sa osobitné schválenie riaditeľom školy.
- **Neutralita, BOZP:** Škola preverí súlad materiálov s princípmi a cieľmi výchovy a vzdelávania podľa školského zákona, vrátane politickej, ideologickej a náboženskej neutrality²; zabezpečí dozor, priestory, techniku; prípadné úrazy eviduje podľa školského zákona.

Príklad CLIL spolupráce školy s tretou stranou: „Science through English – Voda a jej vlastnosti“

- **Realizácia:** tretia strana so zameraním na CLIL metodiku a prírodovedné vzdelávanie;
- **Zaradenie v ŠkVP:** Vzdelávacia oblasť *Človek a príroda* (fyzika/chémia – 6. ročník); prierezo *cudzí jazyk*. Aktivita je vopred zaradená v tematickom pláne (súlad s § 6 školského zákona), aktivita nie je dlhodobá.
- **Bezplatnosť:** Povinné vyučovanie ktoré je bezplatné podľa čl. 42 ods. 4 Ústavy SR a § 3 písm. c) školského zákona; prípadné náklady školy sa zabezpečia mimo úhrad zákonných zástupcov, napr. z rozpočtu školy.
- **Súhlas zákonného zástupcu:** Nevyžaduje sa súhlas zákonného zástupcu, pretože aktivita prebieha v rámci ŠkVP a riadneho výchovno-vzdelávacieho procesu.
- **Roly:** Učiteľ školy vedie hodinu; externý lektor poskytuje metodickú podporu co-teaching).
- **Schvaľovanie:** Vyžaduje sa osobitné schválenie riaditeľom školy.
- **Neutralita, BOZP:** Škola preverí súlad materiálov s princípmi a cieľmi výchovy a vzdelávania podľa školského zákona, vrátane politickej, ideologickej a náboženskej neutrality²; zabezpečí dozor, priestory, techniku; prípadné úrazy eviduje podľa usmernenia o školskom úraze.

2. Úhrada za školské aktivity

Škola môže v súlade s § 7 v spojení s § 28 ods. 18, § 30 ods. 7 a § 33 ods. 15 zákona č. 245/2008 Z. z. organizovať aktivity, ktoré sú v súlade so školským vzdelávacím programom, avšak účasť na týchto aktivitách nie je povinná. Ide najmä o pobyty v škole v prírode, lyžiarske výcviky, plavecké výcviky²), výlety, exkurzie, ako aj kultúrne a vzdelávacie podujatia (ďalej len „nepovinná aktivita“).

Pri organizovaní nepovinných aktivít môže škola požadovať od zákonných zástupcov detí a žiakov úhradu nákladov, avšak výlučne za podmienok ustanovených právnymi predpismi a len vo výške preukázateľných nákladov súvisiacich s realizáciou aktivity, najmä:

- nákladov na dopravu,
- ubytovanie,
- stravovanie.

Takéto úhrady musia byť primerané, transparentné a riadne odôvodnené.

²) Smernica č. 49/2023 o organizovaní športového výcviku a kurzu pohybových aktivít v prírode.

2.1. Vyberanie poplatkov

Ak ide o realizáciu nepovinných aktivít podľa **§ 28 ods. 18, § 30 ods. 7 a § 33 ods. 15** zákona č. 245/2008 Z. z. je škola povinná vopred preukázateľne informovať zákonných zástupcov o organizovaní aktivity, jej účele, programe a o výške požadovanej úhrady vrátane spôsobu jej výpočtu.

Škola môže požadovať od zákonných zástupcov úhradu nákladov za nepovinné aktivity, v prípade ak:

- ide o preukázateľné náklady (najmä doprava, ubytovanie, strava, vstupné, odborné služby); takéto príspevky nie sú v rozpore s čl. 42 ods. 2 ústavy, ak nejde o úhradu samotného poskytovania povinného vzdelávania,
- výška úhrady je primeraná a transparentná,
- zákonní zástupcovia sú vopred písomne informovaní o účele a výške úhrady, **a zároveň**
- je zabezpečená primeraná alternatíva.

2.2 Kombinácia príspevku zo štátneho rozpočtu alebo z iných verejných zdrojov a zákonných zástupcov

V prípade, že na realizáciu aktivity škola získa finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu alebo z iných verejných zdrojov, tieto prostriedky sa zohľadnia pri určení výšky úhrady zákonného zástupcu tak, aby nedochádzalo k duplicitnému financovaniu tých istých nákladov. Úhrada zákonného zástupcu sa určuje vo výške rozdielu medzi celkovými preukázateľnými nákladmi na realizáciu aktivity a výškou finančných prostriedkov poskytnutých zo štátneho rozpočtu alebo z iných verejných zdrojov. Škola pri určení tejto úhrady postupuje v súlade so zásadami hospodárnosti, efektívnosti a účelnosti, podľa zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

Finančné príspevky od zákonných zástupcov možno prijať výlučne transparentným spôsobom. Ich poskytovanie formou daru je prípustné len ako dobrovoľné plnenie bez akejkoľvek podmienky účasti dieťaťa alebo žiaka na aktivite, pričom škola nesmie darovanie vyžadovať ani ho priamo viazať na konkrétnu službu.

Pri organizovaní školských aktivít a správe finančných prostriedkov škola zabezpečuje úplnú transparentnosť, najmä tým, že poskytne zákonným zástupcom písomné informácie obsahujúce cieľ a program aktivity, podrobný rozpočet vrátane jednotlivých položiek nákladov, výšku prípadného verejného príspevku a presné určenie výšky požadovaného doplatku zákonného zástupcu. Zároveň vedie prehľadnú evidenciu finančných tokov a zabezpečuje, aby použitie prostriedkov bolo preukázateľné a kontrolovateľné.

V prípade, ak je na aktivitu poskytnutý finančný príspevok zo štátneho rozpočtu alebo iných verejných zdrojov, škola:

- zohľadní tento príspevok pri celkovej cene,
- požaduje len doplatok rozdielu medzi celkovými nákladmi a príspevkom poskytnutým zo štátneho rozpočtu alebo z iných verejných zdrojov,
- výšku doplatku je vhodné preukázať konkrétnym rozpočtom,

- postup musí byť v súlade so zákonom č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy (zásady hospodárnosti, efektívnosti a účelnosti).

2.3 Poplatky prostredníctvom občianskeho združenia

Právne predpisy nebránia tomu, aby občianske združenie mohlo poskytnúť prostriedky iným subjektom, t. j. aj školám. Tieto prostriedky je možné v školách použiť napríklad na:

- financovanie kultúrnych, športových, spoločenských a obdobných aktivít ,
- vybavenie a pomôcky nad rámec tých, ktoré škola zabezpečuje z prostriedkov poskytnutých od zriaďovateľa,
- podporu školských projektov,
- príspevky na výlety, exkurzie, školy v prírode, lyžiarske alebo plavecké výcviky,
- ďalšie aktivity podporujúce výchovu a vzdelávanie.

Občianske združenie je samostatná právnická osoba, ktorá nie je súčasťou školy ani jej organizačnou zložkou. Občianske združenie vykonáva svoju činnosť podľa vlastných stanov a hospodári s vlastným majetkom a finančnými prostriedkami.

Občianske združenie môže:

- vyberať členské príspevky od svojich členov,
- prijímať dobrovoľné dary,
- organizovať zbierky (systematické získavanie finančných prostriedkov a materiálnych prostriedkov od fyzických osôb, firiem, nadácií, alebo iných subjektov na podporu verejnoprospešného cieľa, napr. poukázanie podielu zaplatenej dane 2 % alebo 3 %, organizácia charitatívnych podujatí spojená s predajom výrobkov žiakov, zapájanie sa do grantových a dotačných výziev atď.),
- vykonávať ďalšie činnosti v súlade so stanovami občianskeho združenia.

Členstvo v občianskom združení je dobrovoľné. Zákonného zástupcu nemožno nútiť stať sa členom občianskeho združenia ani platiť členský príspevok alebo iný finančný príspevok.

Pri komunikácii s rodičmi má byť jednoznačné, že ide o príspevok alebo dar občianskemu združeniu, nie poplatok škole.

Nezaplatenie členského príspevku alebo dobrovoľného príspevku občianskemu združeniu nesmie mať žiaden vplyv na postavenie dieťaťa v škole ani na jeho prístup k výchove a vzdelávaniu.

2.4 Transparentnosť a postup školy

Pri organizovaní aktivít, pri ktorých škola uvažuje s financovaním aj formou daru sa odporúča, aby škola:

- poskytla zákonným zástupcom **písomnú informáciu**, ktorá obsahuje:
 - cieľ a program aktivity,
 - celkový rozpočet (rozpis nákladov),
 - výšku verejných finančných prostriedkov,

- výšku daru (ktorý škola dostala) a výšku rozdielu potrebného na zabezpečenie aktivity,
- zabezpečila evidenciu a prehľadnosť finančných tokov,
- postupovala v súlade s princípmi hospodárnosti, transparentnosti a účelnosti.

Škola ale nesmie:

- podmieňovať prístup k výchove a vzdelávaniu úhradou poplatkov,
- vyberať poplatky za aktivity, ktoré sú nevyhnutné na splnenie príslušného štátneho vzdelávacieho programu,
- vyžadovať neprimerané alebo neodôvodnené finančné príspevky za účasť na nepovinných aktivitách.

V súlade s § 3 písm. d) zákona č. 245/2008 Z. z. je škola povinná dodržiavať princíp rovnakého prístupu ku vzdelávaniu a na individuálne podmienky žiakov, vrátane ich sociálnej situácie. V spolupráci so zriaďovateľom alebo inými subjektmi má vytvárať podmienky na podporu účasti detí a žiakov na aktivitách, najmä možnosťou zníženia alebo odpustenia úhrady, zabezpečením finančných príspevkov, grantov alebo fondov, a prijímať opatrenia tak, aby sa aj deti a žiaci zo sociálne znevýhodňujúceho prostredia mohli na aktivitách reálne zúčastniť.

Prehľad relevantných právnych predpisov a ďalších dokumentov

- Ústava Slovenskej republiky – čl. 42 ods. 4
- Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 321/2025 Z. z. o školskej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Vyhláška č. 389/2024 Z. z. o katalógu inovácií vo výchove a vzdelávaní
- Zákon č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení neskorších predpisov
- Smernica č. 49/2023 o organizovaní športového výcviku a kurzu pohybových aktivít v prírode
- Metodické usmernenie o pobyte v škole v prírode
- Metodické usmernenie č. 4/2009-R z 11. februára 2009 k zavedeniu jednotného postupu škôl, školských zariadení a vysokých škôl pri vzniku registrovaného školského úrazu a pri evidencii nebezpečných udalostí
- Zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov